

QUẢN LÝ BỆNH HẠI XOÀI

Bệnh thán thư (*Colletotrichum gloeosporioides*)

Điều kiện phát sinh, phát triển

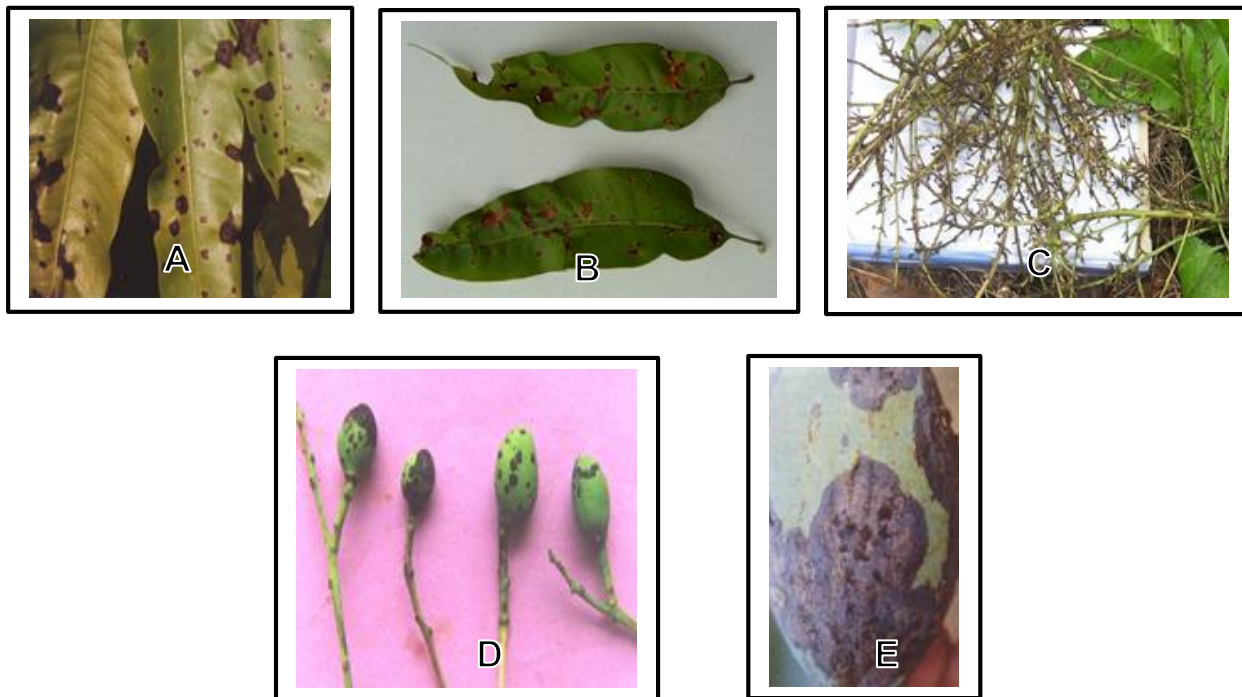
Bệnh gây hại nặng vào mùa mưa, những ngày có sương mù hoặc có mưa nhỏ kéo dài nhất là mưa đêm. Bệnh gây hại trên lá, cành non, phát hoa và tất cả các giai đoạn phát triển của trái.

Khả năng gây hại

Bệnh làm thối đen hoa, rụng hoa, thối đen trên quả. Trên lá non, vết bệnh ban đầu như mũi kim màu xanh đậm, sau chuyển nâu, to dần, ở giữa bị khô và rách, có thể làm lá bị biến dạng. Hoa, trái non bị đen sau đó khô và rụng. Trái lớn có những vết đen lõm tạo thành những vòng đồng tâm.

Biện pháp quản lý

- Tạo thông thoáng cho vườn (mật độ cây trồng hợp lý, tỉa cành tạo tán).
- Cắt tỉa và tiêu hủy các lá, cành, trái bị bệnh.
- Không nên tưới lên tán cây khi cây bị bệnh.
- Dùng **Revus Opti 440SC** hay các hoạt chất *Metalaxyl*...lưu ý phun từ khi nhú đọt non đến nở nhụy; thời điểm đậu trái và 2 tuần trước thu hoạch.

Hình 1: (A) Thán thư trên lá non; (B) Thán thư trên lá già; (C) Thán thư trên lá bông; (D) Thán thư trên trái non; (E) Thán thư trên trái già.

Bệnh phấn trắng (*Oidium mangiferae*)

Điều kiện phát sinh, phát triển

Bệnh gây thiệt hại nặng nhất trong giai đoạn trổ hoa đến đậu trái, trong điều kiện nóng ẩm và có sương đêm, bệnh sẽ bộc phát và lây lan nhanh.

Khả năng gây hại

Xâm nhiễm và gây hại lá, hoa, quả, đặc biệt là hoa và chùm hoa.

Nấm bệnh phát triển tạo thành lớp phấn trắng trên lá non, phát hoa và trái non. Bệnh thường phát triển từ ngọn của phát hoa, lan dần đến cuống hoa, trái non, lá non và cành. Thường hoa bị nhiễm bệnh trước khi thụ phấn và trái bị nhiễm bệnh sẽ bị biến dạng, méo mó, nhạt màu, bị khô và rụng sớm.

Biện pháp quản lý

- Cắt tỉa cành, tạo tán cho cây phát triển mạnh.
- Cung cấp phân bón cân đối và đầy đủ.
- Thăm vườn thường xuyên để sớm phát hiện bệnh trong giai đoạn cây ra bông, đậu trái non.
- Có thể bao trái sau khi rụng sinh lý.
- Dùng thuốc các hoạt chất *Metalaxyl* hay hỗn hợp (*Mandipropamide* + *Chlorothalonil*)...

Hình 2: Bệnh phấn trắng trên bông xoài.

Bệnh bồ hóng (*Capnodium mangifera*)

Điều kiện phát sinh, phát triển

Bệnh thường phát triển mạnh trên những cây có nhiều rệp muội, rệp sáp... vì nấm bồ hóng này chỉ phát triển được khi có chất mật ngọt do rệp bài tiết ra.

Khả năng gây hại

Bệnh phát triển thành từng mảng đen trên mặt lá, cành và các giá hoa, quả non làm rụng hoa, quả non, gây trở ngại cho quá trình quang hợp và hấp thụ nhiệt, quả xanh xám, không lớn được hoặc rụng hàng loạt.

Biện pháp quản lý

- Không trồng dày dẫn đến thiếu ánh sáng,
- Không trồng gần những cây ăn quả khác đang bị nhiễm bệnh bồ hóng.
- Bón đủ lượng phân, tưới đủ độ ẩm cho cây.
- Cắt tỉa bớt những cành tăm, cành vượt ở tán.
- Pha nước xà phòng phun kỹ trên tán sẽ làm cho nấm bồ hóng bong, trôi đi.
- Phun Bordeaux 1% hoặc Oxytclorua đồng 2%.
- Diệt rầy, rệp với **Chess 50WG**...

Hình 3: (A) Nấm bồ hóng trên lá, cành; (B) Bệnh bồ hóng trên vỏ trái; (C) Bệnh nặng có thể làm khô chết cành.

Hiện tượng đốm da ếch vỏ trái (*Chaetothyrrium* sp.)

Điều kiện phát sinh, phát triển

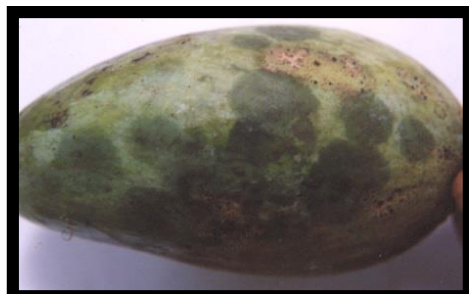
Bệnh thường gây hại trên xoài Bưởi, xoài cát Hoà lộc, xoài Thơm... bệnh gây hại nặng trong điều kiện ẩm độ cao.

Khả năng gây hại

Bệnh nhiễm rất sớm khi trái còn non, thường bắt đầu từ cuống trái và lan dần xuống bên dưới. Vết bệnh đầu tiên là những chấm nhỏ màu đen, tròn, sau đó lan dần ra và tạo thành các đốm màu đen rải rác trên vỏ trái xoài. Bệnh thường không làm hư trái mà làm giảm giá trị thương phẩm, bệnh nặng sẽ làm hư vỏ trái.

Biện pháp quản lý

- Phải sử dụng bao trái.
- Tạo thông thoáng cho vườn (mật độ cây trồng hợp lý, tỉa cành tạo tán).
- Phun thuốc có hoạt chất (*Mandipropamid + Chlorothalonil*) ở 15 ngày trước khi thu hoạch.

Hình 4: Đốm da ếch trên vỏ trái xoài.

Bệnh xì mũ trái vi khuẩn (*Xanthomonas campestris* pv. *Mangiferae*)

Điều kiện phát sinh, phát triển

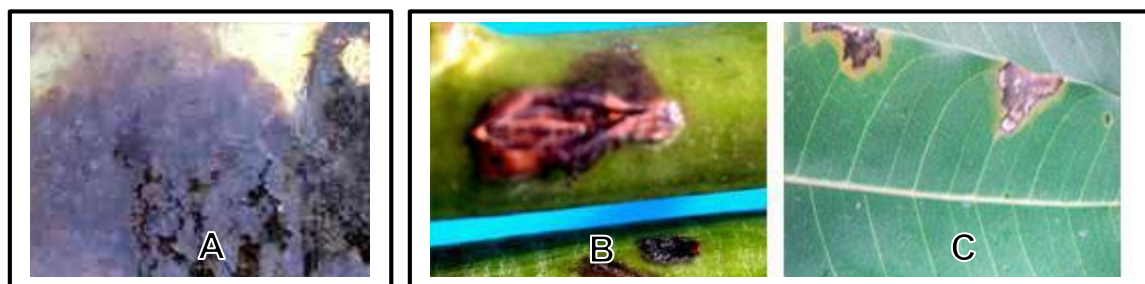
Vi khuẩn lây lan qua đường nước nên trong mùa mưa là điều kiện thuận lợi cho bệnh phát triển. Vi khuẩn xâm nhập vào trái qua các vết thương, vết chích của côn trùng (bù lạch, nhện đỏ, ruồi đục trái...).

Khả năng gây hại

Bệnh này có thể gây hại cả trái và lá xoài. Trên trái, có nhiều vết nứt ngả màu đen, có mũ rịn ra mang theo vi khuẩn. Trên lá, tạo ra các đốm đen có hình dạng bất định, tâm hơi xám, viền đen hơi gồ lên.

Biện pháp quản lý

- Phải sử dụng bao trái.
- Không nên phun nước lên lá xoài khi cây bị bệnh để tránh lây lan bệnh ra cả vườn.
- Bảo tồn thiên địch để hạn chế nhện đỏ và bù lạch.
- Khi cần thiết có thể phun phòng bằng các loại thuốc gốc đồng.

Hình 5: (A) Triệu chứng xì mũ trái; (B) Vết chảy mũ trên vỏ trái; (C) Vết bệnh trên lá.

Bệnh nấm hồng (*Corticium salmonicolor*)

Điều kiện phát sinh, phát triển

Bệnh thường phát triển trên những cây có tàn lá rậm rạp và che khuất nhau, nhất là vào những tháng mưa nhiều. Nấm có thể gây hại trên nhiều loại cây trồng khác nhau đặc biệt như mít, sầu riêng...

Khả năng gây hại

Bệnh gây hại trên thân, cành, nhánh. Đầu tiên, trên mặt vỏ thân hay nhánh có tơ nấm trắng, sau đó tạo thành những mảng màu hồng. Đôi khi không thấy mảng màu hồng mà chỉ thấy các gai nấm màu hồng phát triển từ các vết ở vỏ thân hay nhánh.

Khi nấm tấn công làm cho nhánh và thân bị mất dinh dưỡng, bệnh nặng làm nhánh khô và chết.

Biện pháp quản lý

- Tạo thông thoáng cho vườn (mật độ cây trồng hợp lý, tỉa cành tạo tán).
- Cắt bỏ và tiêu hủy các nhánh nhiễm bệnh.
- Phun luân phiên các loại thuốc có hoạt chất (*Mandipropamid + Chlorothalonil*)...

Hình 6: (A) Bệnh nấm hồng trên cành; (B) Bệnh nấm hồng trên thân cành.

Bệnh thối trái, khô đọt (*Diplodia Natalensis*)

Điều kiện phát sinh, phát triển

Bệnh phát triển mạnh lúc độ ẩm không khí cao, lan nhanh trong mùa mưa.

Khả năng gây hại

Bệnh phá hại trên cành, lá, trái. Cành non xuất hiện đốm sậm màu lan dần lên lá. Lá cũng bị biến sang màu nâu, bìa lá cuộn lên trên. Có thể thấy mũ chảy trên các cành bị bệnh. Chẻ dọc cành bị bệnh có thể thấy bên trong có các sọc nâu do các mạch dẫn

nhựa bị hư. Trên trái, bệnh tấn công vào giai đoạn thu hoạch và tồn trữ, làm thịt trái bị chai sượng, bên trong thịt trái ta thấy những sọc đen chạy dọc theo trái. Vùng vỏ quanh cuống trái bị úng sậm màu, sau đó lan rộng thành vùng đen tròn, sau 2-3 ngày có thể gây thối trái.

Biện pháp quản lý

- Khi thu hoạch nên để cuống trái khoảng 5cm, không làm xay xát trái khi thu hoạch cũng như lúc vận chuyển.
- Không thu hoạch trái lúc sáng sớm hoặc sau mưa.
- Dùng Bordeaux phun định kỳ lúc phát hiện bệnh. Ở trái có thể nhúng vào dung dịch hàn the (borax) pha loãng ở nồng độ 0,06%.
- Phun phòng khi cây ra đọt non bằng các loại thuốc có hoạt chất: (*Mandipropamide + Chlorothalonil*)...

Hình 7: (A) Thối trái xoài; (B) Khô đọt xoài.